

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium benedictinum, pars aestivalis - Cod. Schwarzach 3

[Schwarzach?], [1507-1514]

De tempore et de sanctis

[urn:nbn:de:bsz:31-183796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-183796)

Pascatis festo Ad horas consueta,
Expurgate uetus fermentum ut sint
noua conspectio sicut estis azimi;
eternum pascha nostrum immolatum
est christus.

vi. **Q**ues resurrexit a mortuis
primae dominatum: qui enim per hominem mors et
per hominem resurrectio mortuorum. **Ad nonas**

Ques resurgens a mortuis iam non morietur mores
illi ultra non dominabitur: **ferijs ad noctur.**
Iesus christus traditus est propter delicta nostra: et resur-
rexit propter utilitatem nostram: **Ad laud & iij.**

Si conuerteritis cum christo que sursum sunt
querite; ubi christus est in dextera dei sedens **Ad vi.**

Iesum a nazareth deus suscitauit tertia die
et dedit eum manifestum fieri non omni populo: sed te-
libus pordmatis a deo. **Ad ix.** **D**eus suscitauit
iesum a mortuis: et dedit ei gloriam: ut fides uestra et
spes esset in deo. **Ad vs.** **D**eus pascas qui edu-
xit de mortuis pascha magni ouis in sanguine
testamenti eterni domini ihesu christi: aperit uos in
omni bono: ut faciat uoluntatem eius. **In data**

Omne quod natum est ex deo uinum: **ua pasce**
at mundum; et haec est uitoria que vincit mundum: fides

Ques passus est pro **dominica i post oct.** nostra,
nobis; uobis relinquitur exemplum: ut sequa-
mini uestigia eius: qui patrem non fecit: nec in-
uenit se colui in labijs ore eius. **dominica scda.**

Oblecco uos tanquam aduenias et peregrinos
abstinere uos a carnalibus desiderijs que mili-
tant aduersus animam: dilandem uiam mregen-
tes hincres uiam: ut teo quod detrahant de uobis
tanquam de malefactoribus: et bonus opibus uos co-
siderantes: glorificent deum in die iustificationis.

Omne datum optimum et omne donum **dominica iij.**

perfectū defuitū est: descendens a p̄re luminū,
apud quē nō est transmutatio: ut in illū
dunt obumbrano. **Trīca iij.** **A**lore factores
libi: et non auditores t̄m: fallentes uolmet
ip̄os: quia si quis audire t̄uerbi: et nō facere:
hic compabitur uiro consideranti uultū na
tūritatis sue in speculo. **Philippi & Iacobi.**
Atabunt uisti in magna constantia adū
sus eos qui se angustauerūt: et qui abstulerūt
labores eorū. **Ad vi.** **H**ij sunt quos aliqui habu
imus in derisum: et in similitudinē impropetū:
nos inlesati uitā illorū estimabamus insani
am: et sine illorū sine honore: eae quōd compū
tati sunt inter filios dei: et inter sac̄s sac̄s illorū ē.
Aurite magna reddebant ap̄li uelli. **Ad ix.**
monuit resurrectionis ih̄u ch̄i: et gr̄a magna
erat in omnib; illis. **In uenōis sancte cruc̄.**
Ahes p̄m̄ n̄m̄ p̄uilit īcepe suo lup̄ lignū:
ut p̄tus mortui in h̄aie uiuamus: cuius lino
re lanan sumus. **Ad vi.** **T**erbī cruas per
cunib; quidē stulticia ē: hys autē qui salu
sunt: id est nobis: dei uirtus est. **Ad nona.**
Ahes nos redimur de maledicto legis: sc̄is
et nobis maledictū: quia scriptū ē: maledictū
omnis qui pender in ligno: ut ī genib; bene
dicho Abrah̄e fieret in ch̄o ih̄u. **In uigilia.**
Aurūq; in m̄i cam̄ ē gr̄a. **Ascensionis Ca.**
sant̄ mensurā donansis gr̄a: propter qd̄ dicit
ascendens in altū captiua duxit captiuitate:
deur̄ dona hominibus. **In ascensione d̄m̄.**
Primū quidē sermone s̄c̄i de oib; ōtho
phile: que cepit Iesus fac̄re et docere:
utq; in die qua p̄n̄ piens ap̄lis per s̄m̄ sac̄s
sanctū quos elegit assumptus est. **Ad vi.**

Dannes quide baptizauit aqua; uos aut ba-
ptizabimini spū sancto; nō post multos hos dies.

Arcipiens uirtute sapiententis **Ad nonas**
spirū illū in uos; et exiit mibi tellis in omī
iudea et samaria; et usq; ad ultimū terre. **Infra**
Octauas Capitulum ad nocturnos.

Antennes ponnatū magnū qui penetrant
celos thm filius dei; teneamus confessionē eius.

Ad terciam **Q**uoniam quide ut **Ad sextas**

Qui galilei quid stans aspicientes in celus;
hic ih̄s qui assumptus ē a uob in celū; sic ueniet
quem admodū uidistis eū eunte in celum. **Ad ix.**

Eleuamus ē sol; et luna sicut i ordine suo.

Astote prudentes i cōmū; **Omnia post ascen.**
et uigilate añ oīa auiē mutua in uobis in epi-
charitate continuā hātes; quia charitas opit
mulationē p̄ccōr. **In uigilia penthecostes.**

Qum appollo esset thesaronchi; et paulus
p̄grans sup̄iorib; partib; ueniret ephe-
sum; et inueniret quosdā discipulos; dixit ad
eos; si sp̄m sc̄m accepistis a ceteris. **In die sc̄o.**

Qum compleuerit dies pent̄ ad lau/ iij & v̄s.

Thecolices/ erant om̄s discipuli pariter
in eodē loco; et trās est repente de celo sonus
tanq; aduenientis spūs uehementis; et repleuit
totā cōmū ubi erant sedente. **Ad xi.**

Apparuerunt aplis disperite lingue tanq;
ignis; sediq; supra singulos eor; et repleti sunt
omnes spūlante; et ceperūt loqui alijs linguis
p̄ ut spūs sc̄s dabat eloqui illis. **Ad nonas.**

In hoc cognouimus charitatē dei in nobis;

qm̄ de spū suo dedit nobis. **Ad nocturnū in octa.**
Quoniam deus diffusus ē in cordib; nr̄is; per
sp̄m sc̄m qui datus ē nobis. **Ad horas** ut i die

L De Compassione gl'ose virgins
ad d'are d'ni d'ni n'ri; qui no' d'cedit spe
tantes in te: et i' me analla sua adimpluit m'as
sua; qua' p'rogulit domui isrl'. **Ad nocturnos**

Onis qui gl'orificabat eam speraverunt illa; quia
videntur ignominia eius; ipsa aut' gemens con
uersa e' retro sumus. **Laud'** **P**lorans ploravit
i' nocte: et lachrye eius in maculis eius; non est
qui consoletur eam: et sibi charis eius. **Ad iij.**

Poluit me a solat' tota die merore conserua:
idcirco ego plorans et oculus meus aduersus a
quas: quia longe sum a me consolatore conu
tens animam meam. **Ad vi.** **S**induta tu a deo tuo
in oi' tabernaculo iacob: qui in oi' gente que au
dierit nomen tuum: magnificabit super te deus isrl'.

Au' gl'ia ihelm' in lenaia isrl'. **Ad ix.**
nocturnis p'li n'ri: quia fecisti iuramentum et co
foctatum e' cor tuum: deo eius benedicta in eternum.

Ad vesper. **P**lorans ploravit. **Ioannis h'p'.**
Puill'q' te formare in utero in p'm' die

Pnoui te: et anq' exires de uentre sangui
firam te: et p'ham i' genibus dedi te. **In die sc'd.**

Audire in silis et attendere p'li de longe: do
minus ab utero uocauit me: et uentre
matris mee recordatus e' nominis mei: et posuit me
sicut sagitta electa. **Ad v.** **M**isit d'ns manus
sua et tetigit os meum: et dixit d'ns ad me: ecce dedi
uerba mea in ore tuo: ecce constituui te super gentes
et regna. **Ad ix.** **P**oluit os meum d'ns quasi gl'a
d'ni: acui: sicut umbra manus sue precepit me et
dixit mihi: seruus meus es tu: in te glorificauit.

Ad noct. **D**ecorauit d'ns formam me ex utero
secum sibi: dedi te in luc' genitum: ut sis salus man
usq' ad extremum terre. **Ad horae.** **Q**ue in die

Au' gl'ia ihelm' in lenaia isrl'. **Ad ix.**
nocturnis p'li n'ri: quia fecisti iuramentum et co
foctatum e' cor tuum: deo eius benedicta in eternum.

Puill'q' te formare in utero in p'm' die
noui te: et anq' exires de uentre sangui
firam te: et p'ham i' genibus dedi te. **In die sc'd.**

Audire in silis et attendere p'li de longe: do
minus ab utero uocauit me: et uentre
matris mee recordatus e' nominis mei: et posuit me
sicut sagitta electa. **Ad v.** **M**isit d'ns manus
sua et tetigit os meum: et dixit d'ns ad me: ecce dedi
uerba mea in ore tuo: ecce constituui te super gentes
et regna. **Ad ix.** **P**oluit os meum d'ns quasi gl'a
d'ni: acui: sicut umbra manus sue precepit me et
dixit mihi: seruus meus es tu: in te glorificauit.

Ad noct. **D**ecorauit d'ns formam me ex utero
secum sibi: dedi te in luc' genitum: ut sis salus man
usq' ad extremum terre. **Ad horae.** **Q**ue in die

1
Petrus et Joannes. **In vigilia Petri et Pauli**
descenderunt in templum ad horam ora-
tionis nonam. **In die sancto Ca.**

Misit herodes rex manus ut affligeret quos-
dam de ecclesia: occidit autem Jacobum fratrem
Joannis gladio: videns autem quia plageret iude-
is appoluit apprehendere et Petrum. **Ad vi.**

Angelus domini alatus et lumen resulsit in ha-
bitaculo carceris: prorsusque laqueo Petri circumdavit
eum dicens: surge velociter: et ceciderunt cathene
de manibus eius. **Ad ix.** **P**etrus ad se reuer-
sus dixit: nunc scio vere quia misit dominus angelum
suum: et eripuit me de manu herodis: et de omni
expectatione plebis iudeorum. **In festo octavam.**

Respondens Petrus et apostoli dicebant: obe-
dire oportet deo magis quam hominibus.

Ad horas plue. **A**ngelus domini per noctem ape-
riens ianuas carceris: et educens apostolos dixit
ite et stantes in templo loquimini plebi omnia verba
vite huius. **Ad vi.** **R**espondens. **ut sup.** **Ad ix.**

Deus nos apostolos novissimum ostendit tanquam
morti destinatos: quia spectantibus facti luminis
hunc modum: et angelus et hominibus. **De sancto Paulo**

Omnibus omnia fecit: ut omnes faceret
saluos: omnia autem facio propter evangelium:
ut participes eius efficiat. **Ad vi.** **E**go sum
minimus apostolorum: qui non sum dignus vocari
apostolus: quoniam persecutus sum ecclesiam dei: gratia autem
dei sit id quod sum. **Ad ix.** **M**ihi omnium sanctorum
in minimo data est gratia hec: in gentibus evangelium
facere inuestigabiles divitias christi. **h.**

In octava apostolorum ad horas consuevas cap.
Angelus domini per noctem. **ut sup.** **Ad vi.** **R**espondens.
Ad ix. **D**eus nos ait. **M**aria Magdalene.

Dñs ihus in **Corpus dñi ad hora' conlue**
qua nocte tradebatur accepit panē et grās
agens fregit et dixit accipite et manducate;
hoc ē corpus meū ad p̄ uobis traditur. **Ad vi.**
Quo uentūq; manducabitis panē hunc et
calicem bibens: morie dñi annūciabitis donec
ueniat. **Ad ix.** Quoiq; manducauerit panē
uel biberit calicē onē indigne: reus erit corporis et
sanguinis dñi. **Ad noctē.** Hoc ē corpus quod
pro uobis traditur: hic calicē noui testamētū est
in meo sanguine: hoc facite quonēcumq; lu
mus i meam cōmemorationē. **Disitatiois.**

Ego mīr pulchre dilectōis **beate virginis**
et timoris et agnitionis et lancee sp̄i: in
me oīs grā ueritatis: in me oīs sp̄es uite et uitū.

Surge p̄pera amica mea columba **Ad vi.**
mea et ueni: nā cū hycm̄s transiit unger abijt
et recessit: flores apparuerunt i terra nra: tem
pus p̄p̄tationis aduenit. **Ad ix.** **S**urge p̄pera
amica mea speciosa mea et ueni: columba mea
in foraminib; petre i cauerna marie: ostend
mibi facie tua: sonet uox tua i aurib; meis:
uox enī tua dulcis: et fauēs tua doro. **Ad noctē.**

Uox dilecti mei pullanūs aperu mihi locor
mea amica mea columba mea: immaculata mea:
quia caput meū pleni ē rore: et arnes mei gut
tus nocturnū. **In translatione s̄a Bndicti.**

Dedit dñs consel. **Ad vi.** **Placens deo.**
Ad nonas. Collaudabunt. **Ad nocturnos.**
Beatus uir qui inuenit. **Marie magdalene.**
T lectulo meo p̄ noctem quiesci que diligit aīa
mea: quiesci illi et nō inueni: surge et accūbo
cunitate: querens que diligit amica mea. **Ad**
sextam. Alterauit me. **Ad nonā.** **Alax grā.**

Ad ymala sa petri. **M**ir herodes. **Ad vi.**
Angelus dñi attingit. **Ad ix.** Petrus ad seculu.

Alegre uir apli stepha. **Inuentio s Srephani**
mum dyaconu; uicium pleni spiritui lan-
cto et fia. **Ad vi.** **S**tephanus aut plenus
grāa et fortitudine; faciebat prodigia et signa ma-
gna in populo. **Ad ix.** **P**olius aut genub
bñis stephanus exclamauit uoce magna dñs
dñe ne stannas illis hoc pñm; et cū hoc dixisset
obdormiuit in dñno. **In vigilia s laurentij.**

Quifacite ubi dñe rex; et collaudate te
deū saluatorē meū; confitebre nōi tuo
magno; qm̄ adiuuax et p̄cebre factis es mibi; et
liberasti corpus meū a p̄ditione. **In die Cap.**

Qui parat seminari parat et metet; et qui
seminat in benedictionib; de benedictio
nibus et metet. **Ad vi.** **Q**uifacite pro
ur et seruauit corde suo; nō et tristitia aut nece
sitate; hylarem enī dnoē diligit d̄s. **Ad ix.**

Quifacite qui bene ministrauerunt gradū
libi bonū procurant; in multa fiducia in t̄a
que ē in x̄o ih̄u dño n̄ro. **In fea oct ad noct.**

Beatus uir qui iuuenit. **Alia** ut i die
In vigilia assumptōis ma **S**apientia lauda.

Toibus requiem querunt. **In die Cap.**
et in hereditate dñi morabar; tūc p̄cipit et di-
xit mihi creator om̄m; et qui creauit me requie-
uit i tabernaculo meo; dixit mihi; i iacob in
habua et i isrl̄ hereditate; et in electis meis
mūte radices. **Ad vi.** **Q**uali cedrus exal-
tata sum i libano; et quali cyressus i monte
syon; quali palma exaltata sum in iades; et
quali plantatio rose in hycicho. **Ad nonas**

Quali oliua spreosa in campis; et quali

Abrams factus ē pro nobis obediens. vi.
ulq; ad mortem; mortem autē secutus; propt̄
quod et deus illū exaltavit; et donavit illi
nomen quod est sup̄ omne nomen. **Ad nonas**

Abs per sp̄m sanctū semetipm̄ obtulit
immaculatū deo; et mundavit conscientias no
stras ab opib; mortuis; ad seruendū deo vi
uenti. **Michaelis archangeli ad horad; sue**

Rel et angeli eius preliabantur cū draco
ne; et draco pugnabat et angeli eius; et nō va
luerūt; neq; locus inueniunt est eorū amplius ī
celo. **ad vi.**

Significauit deus que oportet fieri
tū loquens p̄ angelū suū seruo suo ioanni; q̄
testimonū perhibuit illi de; et testimonium
ihū dñi quecūq; vidit. **Ad ix.**

Tenuit angelus
et stetit ante altare; habens thuribillū aureū
ī manu sua; et data sunt ei incensa multa; q̄
sunt orationes sanctorū; sup̄ altare aureū qd̄ ē in
sp̄u dñi. **In festo omnium sanctorū;**

Audi uultū magnā quā diminuerat ne
mo poterat; ex omnib; genib; et tri
butus et populus et linguis; stantes ante
thronū et in conspectu agni; amicti stol' albis
et palme in manib; eorū. **Ad vi.**

Audua
numez signatorū centū quadraginta qua
tue multa; signati erūt tribu filiorū israel.

Sancti non esuriunt neq; sitient. **Ad nonas**
amplius; qm̄ agnus qui in medio throni ē
reget eos; et dedit eis vitē fontes aq̄;
et absterget dras omnē lacrimā ab oculis
eorū. **In vigilia sancti andree**

Benedictio dñi sup̄ caput iusti; ideo de
dit illi hereditatē; et dimisit ei partē in tribu

bous dico

cti omni

Omnis q

omnis q

Domi

nati idē

muom

men dñi

dic; dñi

fide ex a

thi; sed d

m omne

obis rece

ap

Sant

qm̄ dig

liam pla

nos in

stet p̄ r

lam sine

que tran

manq

numū i

dm̄ uelū

Bene

qui dñi

relesto

et adu

dei; sup̄

phat

mmo n

nos ī ca

ū passō

bus duodecim: et inuenit gratiam in conspe-
ctu omnis carnis. **In die Iango ad horas.**

Quæ creditur ad iusticia: ore aut con-
fessio fit in salutem: dicit enim scriptura
omnis qui credit in illum non confundetur.

Non enim est distinctio iudei et greci: **Ad vi.**
nam idem dominus omnium dicitur in omnes qui
inuocant illum: omnes enim quicumque inuocauerint no-
men domini saluus erit. **Ad ix.**

Salas enim
dicit: domine quis creditur auditum vestrum: ergo
fides ex auditu: auditis autem per verbum
christi: sed dico: nunquid non audierunt: et quidem
in omnem terram exiit sonus eorum: et in fines
orbis terre uerba eorum. **In natalibus**

apostolorum Capitula.

Habent apostoli gaudentes a conspectu consilii:
quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumace
liam patris. **D**eo gratias qui semper triumphat
nos in christo iesu: et odere notitiam sue manife-
stat per nos in omni loco. **N**os omnes reue-
lamus faciemus gloriæ domini speculantes: in eandem ima-
ginem transformamur a claritate in claritate:
tanquam a domini spiritus. **S**emper nos qui ui-
uimus in morte tradimus propter iesum: ut et
dignitas iesu manifestetur in carne nostra mortali.

Benedictus deus et pater domini nostri iesu christi:
qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in
celestibus in christo. **N**am non estis hospites
et aduene: sed estis aures sacrum et domestica
dei: superedificati super fundamentum apostolorum et
prophetarum: ipso summo angulari lapide christo iesu do-
minio nostro. **D**eus omnes gratie qui uocauit
nos in eternam suam gloriam in ihesu iesu modum
cui passus: ipse perficiet confirmabit solidat